

Ånnsjön-Storlien:

Fågelliv i världsklass

Området kring Ånnsjön och Storlien finns sedan våren 2000 upptaget i en omfattande internationell sammanställning av nyckelområden för Europas fågelliv. Bland annat rankas områdets bestånd av dubbelbeckasin och fjällripa som globalt betydelsefulla.

Vad är IBA?

Den internationella samarbetsorganisationen BirdLife International driver sedan omkring 20 år ett program för att identifiera och skydda ett nätverk av viktiga fågellokaler (*Important Bird Areas*, IBA). För varje fågelart ska det finnas skyddade områden där arten kan häcka, ansamlas vid flyttning och övervintra.

Områdena identifieras utifrån strikt vetenskapliga kriterier och ett internationellt perspektiv. Tanken är att nätverket av IBA ska vara ett minimumkrav för att garantera varje fågelarts överlevnad. Om ett IBA skulle förstöras, så riskerar en oproportionerligt stor del av artens totala population att förloras.

Att ett område utses till IBA ger inget formellt (juridiskt) skydd åt området. Utnämningen kan däremot användas som argument i diskussioner med myndigheter och markägare för att ett område ska avsättas som tex fågeltskyddsområde eller naturreservat.

Hur identifieras IBA?

För varje fågelart försöker lokalt engagerade ornitologer hitta områden som uppfyller vissa kriterier. Föreslagna områden sammanställs av nationella koordinatörer och sammanställningen skickas sedan till BirdLife International för slutlig utvärdering. BirdLife International har sammanställt kriterier för varje arts status på tre nivåer; globalt, europeiskt eller inom EU. Ett område måste hysa ett visst minimiantal par eller individer för att kunna bli ett IBA.

Detta förfaringsätt ska garantera att samtliga IBA utses på jämförbara grunder, och att betydelsen av varje IBA sätts in i ett större sammanhang.

Ånnsjön-Storlien

Området kring Ånnsjön och Storlien är ett av Sveriges för närvarande 63 IBA. Det är det tredje största med en yta på ca 90 000 ha. Enligt kriterierna från BirdLife International så är Ånn-

Sifferfakta

- 63 IBA i Sverige, 3619 i Europa och ca 20 000 i hela världen.
- De europeiska IBA täcker ca 7% av Europas yta (motsvarande siffra i Sverige är 3%)
- I Europa finns 515 regelbundet uppträdande fågelarter; IBA är identifierade för 73% av dessa.
- I Sverige finns fyra arter av globalt skyddsintresse: fjällgås, havsörn, kornknarr och dubbelbeckasin.

sjön-Storlien ett, internationellt sett, betydelsefullt område för 26 olika fågelarter. Utav dessa anses området vara av global vikt för elva arter, bla dubbelbeckasin och fjällripa.

Den uppskattade stammen av fjällripa anses utgöra minst en procent av världens bestånd. Dubbelbeckasinen uppfyller det högsta kriteriet som i fri översättning¹ lyder "Lokalen håller regelbundet ett betydelsefullt antal individer av en globalt hotad art, eller art med globalt skyddsintresse".

Den svenska fjällkedjan anses utgöra en förlängning av den arktiska tundran från ryska Ishavskusten. Många av arterna för vilka området vid Ånnsjön-Storlien utgör ett IBA kategoriseras som arktiska eller tundralevande, och området får för dessa arter IBA-status på grund av att det hyser "en betydelsefull ansamling av arter vars häckningsområde helt eller delvis begränsar sig till denna naturtyp".

Det ska noteras att uppgifterna om de olika arternas bestånd är lämnade av lokala ornitologer, men den objektiva utvärderingen gjorts av BirdLife International. Tyvärr är många av fjällfåglarna svårinventerade och sifferuppgifterna är därför inte helt säkra. En viktig uppgift för Ånnsjöns Fågelstation och andra ornitologiska organisationer i regionen är att under de kommande åren försöka samla in säkrare uppgifter för dessa arter.

En annan viktig uppgift är att identifiera nya områden som har potential att klassificeras som IBA. De norra delarna av Sverige är klart underrepresenterade i sammanställningen. Detta beror delvis på brist på data, men också på att fågellivet är tämligen utspritt i norra Sveriges skogs- och fjällmiljöer och lokaler med hög koncentration av vissa arter inte existerar i någon större omfattning.

¹ "The site regularly holds significant number of a globally threatened species, or other species of global conservation concern."

För närvarande syns inga större hot mot fågellivet i Ånnsjö-Storlienområdet. Det legala skyddet är redan idag tämligen gott. Några kärnlokaler (Enans delta, Halsnäset, Topptjärn) är fågel-skyddsområden. Delar av området ingår i Vålå-

dalens naturreservat. Stora delar av området har skydd genom EU:s fågelskyddsdirektiv genom att vara sk *Special Protection Area (SPA)* och Ånnsjön finns med på Ramsar-konventionens lista över värdefulla våtmarker.

Artlista

Tabell 1. Följande arters förekomst motiverar Ånnsjön-Storlienområdets status som IBA. Tabellen från Heath&Evans s. 683.

Redundanz von 8. 883.

Art	Förekomst			Data	Kvalitet ^d	Kriteria ^e
	Säsong ^a	Min ^b	Max ^b	År ^c		
Smålom	H	15	30	1996	B	B2, C6
Storlom	H	12	25	1996	B	C6
Bergand	H	25	50	1996	C	A3
Stjärtand	H	10	30	1996	C	A3
Sjöorre	H	100	200	1996	B	A3
Blå kärrhök	H	-	20	1996	C	B2, C6
Fjällvråk	H	5	50	1996	C	A3
Tornfalk	H	10	40	1996	C	B2
Stenfalk	H	10	40	1996	C	C6
Fjällripa	HS	400	1000	1996	C	A4ii, B1ii, C2
Orre	HS	100	200	1996	C	C6
Tjäder	HS	200	400	1996	C	C6
Trana	H	15	50	1996	C	C6
Fjällpipare	H	25	75	1996	C	C6
Ljungpipare	H	100	200	1996	C	C6
Mosnäppa	H	1	20	1996	C	A3
Skärsnäppa	H	20	50	1996	C	A3, B3
Myrsnäppa	H	25	75	1996	B	B2
Brushane	H	150	300	1996	B	B3, C6
Dubbelbeckasin	H	25	150	1996	B	A1, A4i, B1i, B2, C1, C2, C6
Småspov	H	100	200	1996	C	B3
Svartsnäppa	H	1	5	1996	A	A3
Rödbena	H	150	250	1996	B	B2
Grönbenaf	H	150	300	1996	B	B2, C6
Smalnäbbad simsnäppa	H	50	150	1996	B	A3
Fjällabb	H	10	50	1996	C	A3

^a H-häckande flyttfågel, HS-häckande stannfågel

^b Uppskattat antal par

^c År då uppskattning av förekomst gjordes

^d A-pålitlig uppgift, B-ofullständig d:o och C-osäker ("poor") uppgift

^e A-globalt betydelsefull population, B-europeiskt d:o och C-betydelsefull enligt EU:s fågelskyddsdirektiv

^f Betydande population, erhåller kriterium B2 trots att formellt krav ej uppfylls

Källa:

Heath, M. F. and Evans, M. I., eds. (2000) *Important Bird Areas in Europe: Priority sites for conservation*. 2 vols. Cambridge, UK: BirdLife International (BirdLife Conservation Series No. 8).